

Zdrowe jedzenie
+ aktywność fizyczna

= lepsze
życie

Praktyczne porady
dla uczniów, rodziców
i nauczycieli

Od 1 września 2016 do 31 sierpnia 2018 nasza szkoła realizowała projekt z programu Erasmus+ Edukacja Szkolna pt. „**Healthy eating for better living: Let's move!**” ze szkołami z Jiczyna w Czechach i Pontgibaud we Francji.

Celem naszego międzynarodowego projektu była zmiana złych nawyków żywieniowych i promowanie aktywności fizycznej. W ramach projektu odbyły się trzy spotkania uczniów w każdym z krajów partnerskich oraz trzy spotkania projektowe dla nauczycieli.

Podczas realizacji projektu uczniowie:

- samodzielnie przygotowywali kanapki i soki wg wskazówek diety
  - wzięli udział w warsztatach z rozmnażania roślin pod kierunkiem botanika
  - opracowali ulotkę nt. zasad zachowania zdrowia i energii oraz scenariusz turnieju wiedzy o zdrowym odżywianiu i aktywności fizycznej
  - przygotowali video przewodniki „Jak aktywnie spędzić czas wolny?” o każdej porze roku.
- Zachęcamy do korzystania z naszych pomysłów!

Więcej informacji na temat realizacji projektu można znaleźć na stronie internetowej szkoły w zakładce **Erasmus+** <https://zslabiszyn.edupage.org>

✔ **Zapamiętaj:**
Śniadanie to
najważniejszy posiłek
w ciągu dnia!

SŁÓW KILKA O PIERWSZYM I DRUGIM ŚNIADANIU...

Brak śniadania=niski poziom glukozy we krwi=spadek energii

Glukoza to pożywienie dla mózgu. Jej cennym źródłem są węglowodany złożone. Po ich spożyciu poziom glukozy we krwi podnosi się powoli dostarczając energii na długi czas.

Gdzie ich szukać? Przede wszystkim w produktach pełnoziarnistych i warzywach.

Dobry pomysł na śniadanie to płatki owsiane z dodatkiem mleka i suszonych owoców lub kanapka z pełnoziarnistego pieczywa z twarogiem i rzodkiewką.

Dlaczego warto jeść drugie śniadanie?

Aby nasz mózg pracował prawidłowo, potrzebuje „paliwa” w postaci wcześniej wspomnianej glukozy.

Dlaczego słodczy nie są dobrym pomysłem na drugie śniadanie w szkole?

Ich spożywanie powoduje duże skoki poziomu glukozy we krwi, które są szkodliwe dla naszego mózgu.

NASZE POMYSŁY NA DRUGIE ŚNIADANIE:

Nie lubisz tradycyjnych kanapek? Wypróbuj:

„Kanapkowe love”

Kromkę posmaruj odrobiną masła, nałóż porcję twarogu, na środku ułóż serce z wyciętych pasek papryki, dodaj kawałek szynki, winogrono, posyp startym żółtym serem.

„Kanpkowy zawrót głowy”

Kromkę posmaruj odrobiną masła, nałóż plaster żółtego sera czyli „twarz” kanapki, oczy przygotuj z plasterków ogórka lub połówek jajek i pomidorków koktajlowych, nos zrób z plasterka marchwi, a usta z paska papryki.

„Kanpkowy żabojad”

Kromkę posmaruj odrobiną masła, nałóż twaróg, przykryj go liściem sałaty, połóż plasterki ogórka, paski zielonej papryki, posyp koperkiem.

Pamiętaj
o wybieraniu
sezonowych
owoców
i warzyw!

Co zamiast kanapki?

- garść surowych warzyw np. marchew pokrojona w słupki, plasterki ogórka, kawałki kalafiora, paski papryki, pomidorki koktajlowe
- owoc np. jabłko, gruszka, nektarynka, mandarynka
- galaretkę z owocami np. ananase, brzoskwinia
- jogurt naturalny z dodatkiem suszonych owoców, orzechów, pestek słonecznika
- świeżo wyciskany sok z owoców i/lub warzyw.

Pamiętaj
o wybieraniu
pełnoziarnistego
pieczywa!

NASZE POMYSŁY NA ŚWIEŻO WYCISKANE SOKI:

Wypróbuj:

„Witaminowe ABC”

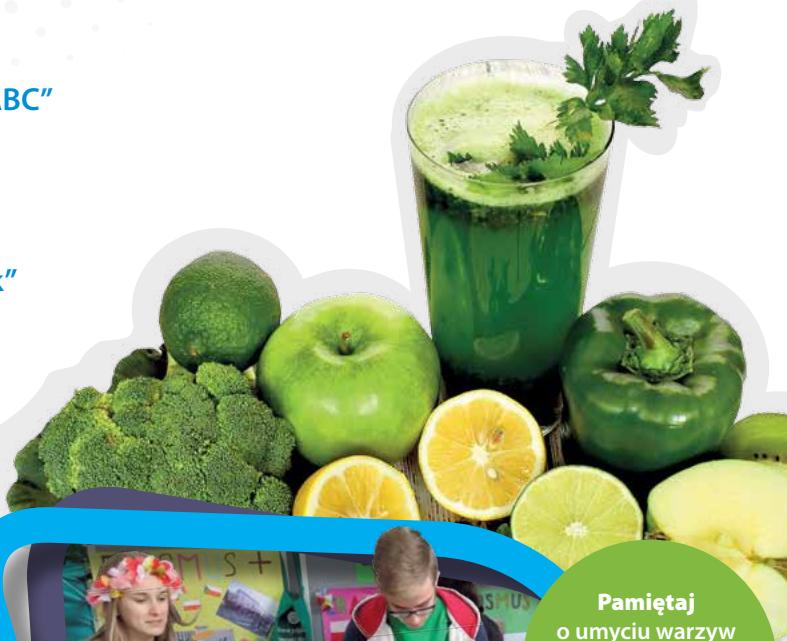
- 2 jabłka
- 3 marchwie
- ½ selera

„Burakomaniak”

- 2 buraki
- 1 pomarańcza
- sok z ½ cytryny

„Zielony odłot”

- 2 zielone jabłka
- garść szpinaku
- 1 pietruszka

Pamiętaj
o umyciu warzyw
i owoców przed
przygotowaniem
soków!

✓ **Świeżo wyciskane
soki owocowo-warzywne
to prawdziwa bomba
witaminowa!**

ZIOŁOWE DIY CZYLI JAK UPRAWIAĆ ZIOŁA W DOMU!

Przygotuj:

- doniczkę • nasiona np. bazylii, mięty, kopru, tymianku, oregano
- rękawice • ziemię ogrodową • wodę • folię spożywczą.

1. Doniczkę napełnij ziemią ogrodową.
2. Równomiernie rozsyp nasiona.
Nie zakupuj ich w ziemi!
3. Podlej, tak aby ziemia była wilgotna.
4. Owiń doniczkę folią spożywczą.
5. Postaw doniczkę w nasłonecznionym miejscu.
6. Systematycznie zraszaj nasiona.
7. Po wykiełkowaniu nasion zdejmij folię i systematycznie podlewaj.

Pamiętaj
Do uprawy ziół potrzebny jest dostęp światła, utrzymywanie odpowiedniej wilgotności oraz ciepła.

JAK WYHODOWAĆ KIEŁKI ?

Przygotuj:

- słoik bez nakrętki • nasiona na kiełki np. rzodkiewki
- gumkę recepturkę • gazę lub bandaż.

1. Wsyp nasiona do słoika.
2. Zalej wodą do ok. ½ wysokości słoika.
3. Przykryj otwór słoika gazą lub bandażem i zabezpiecz gumką.
4. Umieść słoik w zaciemnionym, ciepłym miejscu np. w kuchennej szafce.
5. Po kilku godzinach wylej wodę i przepłucz nasiona.
6. Powtarzaj płukanie nasion 2 razy dziennie do czasu wykiełkowania.

Nie zapomnij
o otworach w doniczkach odprowadzających nadmiar wody.

Kiełki możesz wykorzystać
np. do kanapek, a zioła do świeżo wyciskanych soków.

KOLOROWY PARASOL OCHRONNY TWOJEGO DZIECKA

OTO 10 ZASAD ZACHOWANIA ZDROWIA I ENERGI U TWOJEGO DZIECKA PRZEZ CAŁY ROK

1. Jemy systematycznie 5 urozmaiconych posiłków dziennie
2. Wiemy, że śniadanie jest najważniejszym posiłkiem, dlatego do szkoły wychodzimy po śniadaniu i z drugim śniadaniem
3. Ostatni posiłek jemy około 18.00-19.00
4. Zjadamy co najmniej 5 porcji warzyw i/lub owoców dziennie
5. Pijemy dużo wody nawadniając organizm
6. Odżywiamy się zgodnie z piramidą żywieniową
7. Śpimy około 7-8 godzin na dobę
8. Ograniczamy słodkie napoje, cukier, słodycze, sól i kawę
9. Nie ograniczamy ruchu
10. Uprawiamy sport

✓ **Wprowadzenie tych zasad w życie młodych ludzi pomoże im maksymalnie wykorzystać możliwości ich ciała i umysłu** 😊

SCENARIUSZ TURNIEJU ZDROWIA

Zasady i przebieg turnieju:

Turniej Zdrowia jest przeznaczony dla uczniów klas 6-8 SP. Dwoje uczniów z każdej klasy współpracuje ze sobą na każdym etapie turnieju. Przewidywany czas turnieju to 1 lekcja (45 minut).

Przebieg:

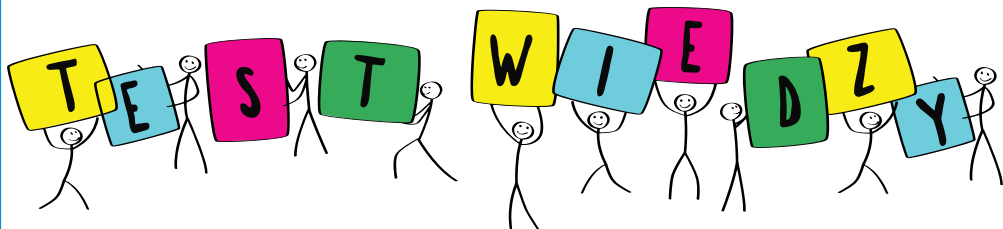
1. Powitanie uczestników turnieju.
2. Omówienie zasad na poszczególnych etapach turnieju:
  - a. odpowiedzi na pytania dotyczące zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej (można to zrobić w formie testu lub każda drużyna losuje 3 pytania i odpowiada na nie na głos)
  - b. kalambury (przedstawiciele klas losują dwa hasła: jedna osoba rysuje lub pokazuje wylosowane hasło, a druga osoba z drużyny odgaduje)
  - c. zadania sprawnościowe (każda osoba z pary wykonuje zadanie).
3. Przeprowadzenie kolejnych części turnieju.
4. Podliczenie punktacji i ogłoszenie wyników.

Wskazówki:

- można przeprowadzać etapy turnieju po kolei lub podzielić uczestników na grupy i przeprowadzać trzy konkurencje jednocześnie przy trzech różnych stanowiskach
- jeśli jest wystarczająco dużo czasu można dodać kolejny etap turnieju np. rozwiązywanie krzyżówki
- w przypadku jednakowej liczby punktów można przeprowadzić krótką dogrywkę np. obliczenie BMI.

(PRZYKŁADOWE PYTANIA Z ODPOWIEDZIAMI)

1. Wymień podstawowe składniki odżywcze zawarte w produktach żywnościowych. (białko, węglowodany, tłuszcze, witaminy i sole mineralne)
2. Jakie składniki odżywcze są źródłem energii? (węglowodany i tłuszcze)
3. Wyjaśnij co oznacza termin awitaminoza? (niedobór lub brak witamin w organizmie)
4. Jakie produkty żywnościowe są bogatym źródłem wapnia? (mleko i jego przetwory)
5. Ile posiłków dziennie powinien spożywać uczeń? (4-5)
6. Jaką funkcję pełni woda w organizmie? Wymień minimum dwie. (regulowanie temperatury ciała, transport składników odżywczych, usuwanie zbędnych produktów przemiany materii)
7. Wymień minimum trzy zaburzenia w zdrowiu związane z przyjmowaniem posiłków w nadmiernej ilości i niewłaściwych jakościowo. (nadwaga, otyłość, nadciśnienie tętnicze, choroby układu krążenia, cukrzyca)
8. Wymień minimum 4 zasady prawidłowego odżywiania. (np. odpowiedni dobór produktów żywnościowych, spożywanie zdrowej i świeżej żywności, regularne posiłki, higieniczne warunki przechowywania i przyrządzania posiłków)
9. Wymień trzy produkty będące głównym źródłem białka. (np. mięso, ryby, fasola, jaja, twaróg)
10. Czy picie płynów podczas posiłków ma wpływ na trawienie pokarmu? Dlaczego tak/dlaczego nie? (tak, ponieważ zmniejsza to stężenie enzymów trawiennych)
11. Co powinno być podstawowym źródłem energii na co dzień? (produkty zbożowe)
12. Jakie jest dopuszczalne dzienne spożycie soli – podaj ilość w gramach. (6g)

KALAMBURY:

1. Co za dużo to niezdrowo.
2. Zdrowy jak ryba.
3. Zimna woda zdrowia doda.
4. Sałatka owocowa.
5. W zdrowym ciele zdrowy duch.
6. Kto zjada ostatki ten piękny i gładki.
7. Piramida żywieniowa.
8. Pij mleko będziesz wielki.
9. Mieć wilczy apetyt.
10. Zbilansowana dieta.
11. Soki warzywne.
12. Przez żołądek do serca.

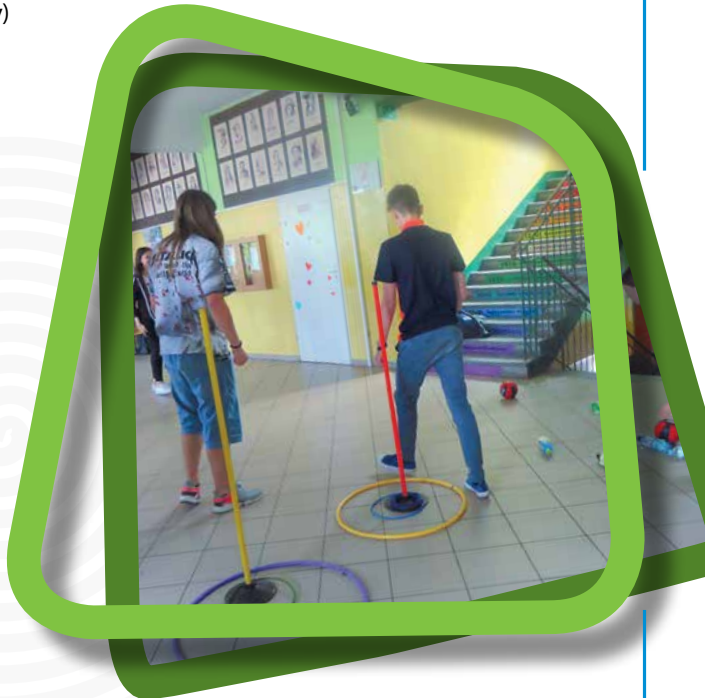
Przykładowe zadania sprawnościowe:

- rzut woreczkiem do celu (jedna osoba rzuca woreczkiem do wiaderka, które trzyma druga osoba z pary)
- kręcenie hula hop na czas
- rzucanie obręczy na słupki
- zbijanie kręgli.

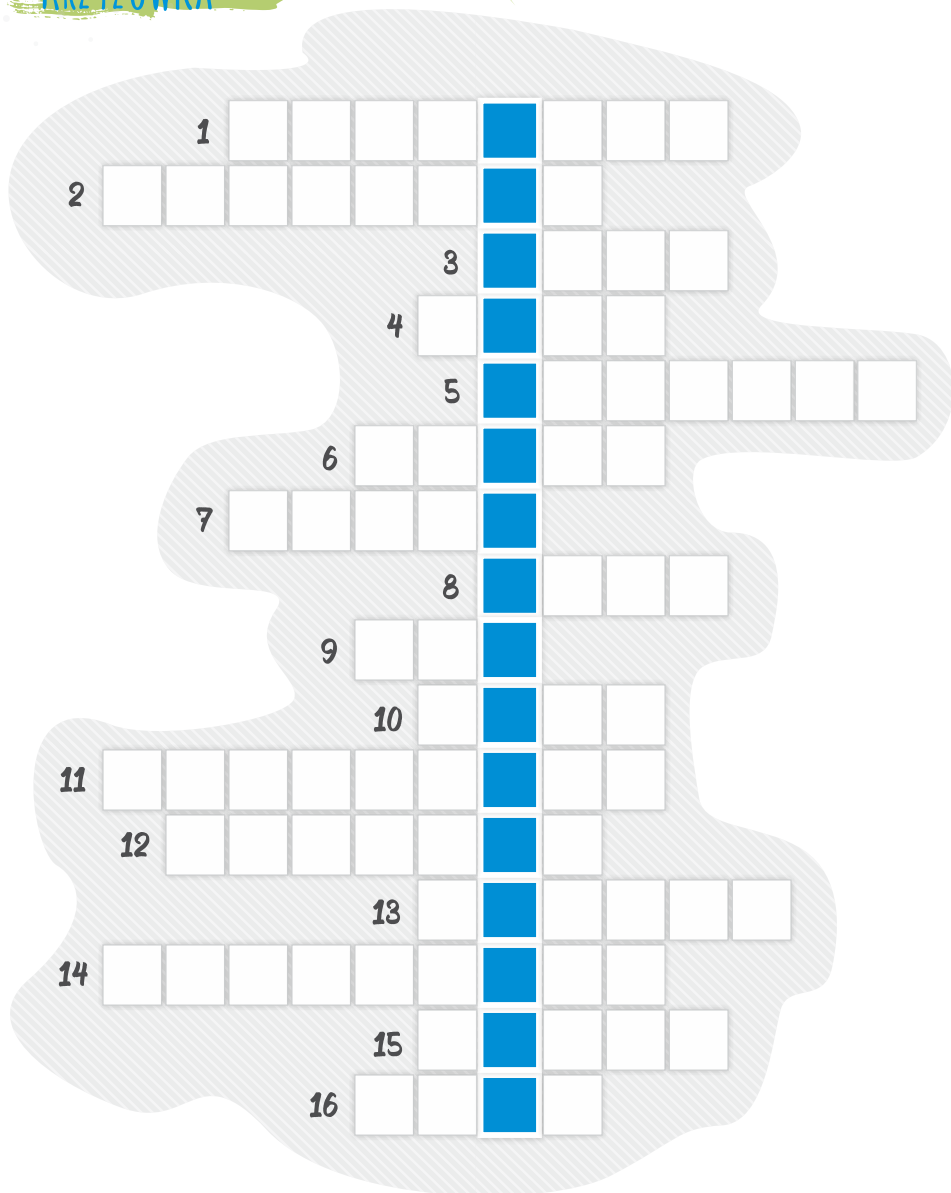

Wskazówka:

zamiast kręgli można ustawić puste opakowania po wodzie, soku, napoju gazowanym i przyznać wg uznania punkty za zabicie odpowiednich opakowań.

KRZYŻÓWKA

1. Podstawa takich posiłków jak śniadanie czy kolacja, należy do produktów zbożowych.
2. Graficzne przedstawienie zasad zdrowego żywienia, u jej podstawy są produkty, które powinno się spożywać najczęściej.
3. Nie można o nim zapominać, trzeba mu poświęcić co najmniej godzinę dziennie.
4. Powinno się jej wypijać około 6 szklanek dziennie.
5. Należą do tego samego piętra piramidy, co owoce.
6. Dobre źródło wapnia, dlatego warto je pić np. na śniadanie.
7. Bogate źródło białka, w sam raz na omelet.
8. Chude, białe mięso.
9. Dobry dodatek do obiadu, pochodzi z Azji.
10. Bogate źródło białka i kwasów tłuszczowych z rodziny omega-3.
Najlepsze są tłuste i morskie.
11. Pomarańczowy korzeń jadalny, bogate źródło β -karotenu.
12. Jest ich dużo w warzywach i owocach.
13. Najpopularniejszy polski owoc.
14. Pierwsze i drugie – posiłek, którego nie powinno się pomijać w codziennej diecie.
15. Należy do przedostatniego piętra piramidy razem z rybami, nasionami roślin strączkowych czy orzechami.
16. Produkt używany do smażenia, ale też do surówek czy sałatek.

Hasło: .....

Dogrywka :

Oliczyć BMI według podanych danych

Wzrost: 1,65

Waga : 58

Dogrywka (odpowiedź)

Wzrost : 1,65

Waga : 58

Wzór : waga : wzrost x 2

58 : 1,65 x 2 = 58 : 2,7225=21,304

MOBILNOŚCI ŁĄCZONE UCZNIÓW

(w ramach realizacji projektu)

FRANCJA 4-11 06 2017

POLSKA 24-30 09 2017

CZECHY 13-19 05 2018

Sfinansowano ze środków programu Erasmus+ w ramach realizacji projektu pt. „Healthy eating for better living: Let’s move!” nr 2016-1-FR01-KA219-023942_2

Fot. Archiwum Zespołu Szkół w Łabiszynie

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 4.0